

Przedmiot: PEDAGOGIKA SPECJALNA

I. Informacje ogólne

Jednostka organizacyjna	Wydział Rehabilitacji Katedra Terapii Zajęciowej
Nazwa przedmiotu	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Kod przedmiotu	FV-21
Język wykładowy	Polski
Rodzaj kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny)	obowiązkowy
Poziom kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia)	5-letnie Jednolite studia magisterskie
Rok studiów	I
Semestr	II
Liczba punktów ECTS	1
Imiona i nazwiska wykładowców	mgr Aleksandra Buchholz aleksandra.buchholz@awf.edu.pl
Program (programy) studiów, w którym realizowany jest przedmiot	FIZJOTERAPIA
Sposób realizacji zajęć (stacjonarny, uczenie się na odległość)	stacjonarny
Wymaganie wstępne i dodatkowe	Wymagania wstępne. Przed przystąpieniem do modułu student posiada wiedzę z zakresu: podstawowa wiedza z pedagogiki, psychologii ogólnej i rozwojowej

II. Informacje szczegółowe

Cele przedmiotu	
C1	Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami pedagogiki specjalnej oraz z głównymi kierunkami jej rozwoju
C2	Zdobycie przez studentów podstawowej wiedzy na temat rodzajów niepełnosprawności, przyczyn powstania oraz sposobów wspierania osób z niepełnosprawnościami
C3	Przedstawienie podstawowej wiedzy o specyfice funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin
C4	Rozwinięcie świadomości o współczesnym podejściu do definiowania niepełnosprawności i ukierunkowanie ich na działania zgodne z konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych
C5	Przygotowanie studenta do działań na rzecz inkluzji osób z niepełnosprawnościami, w tym działania antydyskryminacyjne, niwelujące bariery społeczne

Efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu			
Efekt uczenia się - kierunkowy	Efekty uczenia się przedmiotowe	Odniesienie do celów	Odniesienie do charakterystyk II stopnia PRK
Wiedza			
O.W3. problematykę z zakresu dyscyplin naukowych – psychologia, pedagogika i nauki socjologiczne, filozofia, bioetyka; B.W2. psychologiczne i społeczne aspekty postaw i działań pomocowych; B.W6. podstawowe zagadnienia z zakresu pedagogiki i pedagogiki specjalnej; B.W7. ograniczenia i uwarunkowania kształcenia osób z niepełnosprawnościami, zasady radzenia sobie z problemami pedagogicznymi u tych osób oraz współczesne tendencje w rewalidacji osób z niepełnosprawnościami;	1. Zna i rozumie prawidłowo podstawowe pojęcia pedagogiki specjalnej: - edukacja specjalna, integracyjna, włączająca, -osoba z niepełnosprawnościami versus osoba niepełnosprawna, -bariery środowiskowe, instytucjonalne, wynikające z postaw, -empowerment, self-adwokatura, stereotyp, piętno, dyskryminacja, -biopsychospołeczny model niepełnosprawności. 2. Definiuje przedmiot pedagogiki specjalnej, jej cele i zadania. 3. Zna i rozumie znaczenie wczesnej interwencji terapeutycznej w zapobieganiu zaburzeń rozwojowych.	C1 C2 C3 C4 C5	P7SM_WG P7SM_WK

	4. Opisuje i klasyfikuje rodzaje niepełnosprawności oraz przyczyny ich powstawania. 5. Rozumie rolę i znaczenie rodziny i współdziałania z tym środowiskiem w procesie wspierania osób z niepełnosprawnościami. 6. Rozumie wpływ niepełnosprawności dziecka na jakość życia rodzin. 7. Zna ewolucję podejścia do niepełnosprawności i jej współczesną definicję. 8. Zna podstawowe założenia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych		
Umiejętności			
O.U7. zastosować działania ukierunkowane na edukację zdrowotną, promocję zdrowia, profilaktykę niepełnosprawności, a także pierwotną i wtórną profilaktykę chorób; O.U11. komunikować Się z pacjentem i jego rodziną w atmosferze zaufania z uwzględnieniem potrzeb pacjenta i jego praw; B.U3. zastosować odpowiednie formy postępowania terapeutyczno-wychowawczego wspomagające proces rewalidacji osoby z niepełnosprawnością; B.U10. przeprowadzić rozmowę z pacjentem dorosłym, dzieckiem i rodziną pacjenta z zastosowaniem techniki aktywnego słuchania i	1. Potrafi dobrze współdziałać ze środowiskiem wychowawczym w zakresie wsparcia. 2. Umie organizować proces wsparcia z uwzględnieniem podmiotowości osoby i respektowaniem jej godności. 3. Potrafi dostrzec kontekstualny wymiar ludzkiego funkcjonowania i dostosować do niego działania interwencyjne. 4. Potrafi współpracować z różnymi środowiskami na rzecz zdrowia, sprawności i dobrego rozwoju. 5. Zna, rozumie i potrafi wykorzystywać wiedzę o istocie relacji międzyosobowych w realizacji zadań pomocowych.	C2,C3,C5	P7SM_UW P7SM_UK

wyrażania empatii, a także rozmawiać z pacjentem o jego sytuacji zdrowotnej w atmosferze zaufania podczas całego postępowania fizjoterapeutycznego;			
Kompetencje społeczne			
W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do: O.K1. nawiązania i utrzymania pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych; O.K4. przestrzegania praw pacjenta i zasad etyki zawodowej; O.K6. korzystania z obiektywnych źródeł informacji;	1. Indywidualizuje pracę pomocową. 2. Propaguje ideę inkluzji i działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu i dyskryminacji osób z uwagi na ich kondycję psychofizyczną. 3. Organizuje i chętnie uczestniczy w forach dyskusyjnych i dzieli się z innymi swoimi doświadczeniami, na bieżąco aktualizuje wiedzę 4. Prezentuje postawę otwartości, szacunku i zrozumienia dla przejawów odmienności w funkcjonowaniu mózgu.	C4 C5	P7SM_KK P7SM_KO P7SM_KR

III. Treści programowe

Treści programowe			
	Tytuł wykładu	Odniesienie do efektów uczenia się kierunkowych/ przedmiotowych	Odniesienie do celów przedmiotu
Ćwiczenia/ zajęcia praktyczne			
TP1	Pedagogika specjalna dziedziną pedagogiki ogólnej. Podstawowe pojęcia, przedmiot, zadania	O.W3./1,2 B.W6./1,2	C1
TP2	Definiowanie niepełnosprawności. Zmiana paradygmatu z medycznego na biopsychospołeczny	O.W3./1,7,8 B.W6./1,7,8 O.K4./2,4	C1 C4 C5
TP3	Charakterystyka rodzajów niepełnosprawności. Niepełnosprawności sensoryczne i ruchowe	O.W3./4,7 B.W6./4,7 O.U7./2,3	C1 C2
TP4	Charakterystyka rodzajów niepełnosprawności. Niepełnosprawność intelektualna	O.W3./4,7 B.W6./4,7 O.U7./2,3	C1 C2
TP5	Wczesna interwencja jako działanie zapobiegające pogłębianiu się niepełnosprawności	B.W6./3,5 O.U7./1,2	C2 C3

TP6	Kontekstualny wymiar niepełnosprawności. Rodziny osób z niepełnosprawnościami	B.W2./5,6 B.W6./5,6 O.U11./1,3	C2 C3 C4
TP7	Postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnościami	B.W6./1,7,8 B.W7./1,7,8 O.U7./1,2,3,4 O.K4./2,4	C2 C3 C5
TP8	Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Działania osób z niepełnosprawnościami na rzecz włączania się w nurt życia społecznego	B.W6./1,7,8 O.K1./2,4 O.K4./2,4 O.K6./2,3,4	C2 C3 C5

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne		
Treści programowe	Metoda dydaktyczna	Odniesienie do efektów uczenia się ze standardu / przedmiotowych
TP1-TP8	wykład informacyjny, problemowy, konwersatoryjny dyskusja w grupach ćwiczenia w grupach	O.W3./1,2,4,7,8 O.U7./1,2,3,4 O.U11./1,3 B.W2./5,6 B.W6./1,2,3,4,5,6,7,8 B.W7./1,7,8 O.K1./2,4 O.K4./2,4 O.K6./1,2,3,4
Środki dydaktyczne: ✓ Komputer ✓ Rzutnik multimedialny ✓ Prezentacje tematyczne ✓ Wydruki tabel, opisów przypadków, etc. ✓ Formularze wywiadów, narzędzi diagnostycznych, testów itp.		

Metody i kryteria oceniania		
Odniesienie do efektów uczenia się ze standardu / przedmiotowych	Treści programowe (TP)	Typy/ Metody oceniania D – ocenianie diagnostyczne, F- ocenianie formujące, P – ocenianie podsumowujące * lub wybór z załączonej listy walidacji wyników
O.W3./1,2,4,7,8 O.U7./1,2,3,4 O.U11./1,3 B.W2./5,6 B.W6./1,2,3,4,5,6,7,8 B.W7./1,7,8 O.K1./2,4 O.K4./2,4 O.K6./1,2,3,4	TP1-TP8	- obecność na ćwiczeniach -F sprawdzian pisemny

*D – ocena przypadku, rozpoznanie, F – sprawdzian pisemny, dyskusja, obserwacja, P - egzamin pisemny lub wybór z załączonej walidacji wyników.

Zalecana lista lektur lub lektury obowiązkowe

Literatura obowiązkowa:

1. Chrzanowska, I. (2015). Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności. Kraków: Impuls
2. Gąciarz, B., Rudnicki, S. (red.). (2014). Polscy niepełnosprawni. Od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej. Kraków: Wydawnictwa AGH
3. Bręczewski, G. (2018). Niepełnosprawność i zachowania pomocowe w procesie rehabilitacji. Analiza jakości pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym. Warszawa: Difin
4. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Poz. 1169, Warszawa, dnia 25 października 2012

Literatura uzupełniająca:

1. Liberska, H. (red) (2011). Rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym. Możliwości i ograniczenia rozwoju. Warszawa: Difin
2. Stelter, Ż. (2013). Pełnienie ról rodzicielskich wobec dziecka niepełnosprawnego intelektualnie. Warszawa: Difin
3. Zasępa E., Wołowicz A. (2010). Jakość życia rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
4. Panek, M.P. (2012). Wymiary niepełnosprawności. Gdynia: Novae Res
5. Abramowska, B. E. (red.), (2018). Wczesna Interwencja. Przyszłość zaczyna się dziś nie jutro. Warszawa: Wydawnictwo PSONI.
6. Cytowska B., Winczura B. (2006). Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka. Kraków: Impuls.
7. Byra, S., Parchomiuk, M. (2018). Resilience a strategii radzenia sobie z problemami u matek dzieci z niepełnosprawnościami. Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej, 31, 24-41.
8. Golinowska, S. (2012). Demedycyzacja niepełnosprawności i jej konsekwencje instytucjonalne. Polityka Społeczna, Numer monograficzny: Zdrowie, sprawność i aktywność starzejącej się populacji, 2-5.
9. Gołaska, P., Rękosiewicz, M. (2012) Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością – przegląd światowych badań psychologicznych. Człowiek – Niepełnosprawność – Społeczeństwo, 18, 4, 7–34.
10. Firkowska-Mankiewicz, A. (2006). Zmiana paradygmatu w postrzeganiu osoby z niepełnosprawnością intelektualną – z podopiecznego na pełnoprawnego i niezależnego uczestnika życia społecznego (s. 11-23). W: B.E. Abramowska (red.), Z Warsztatów Terapii Zajęciowej do pracy – rozwiązania systemowe. Warszawa: Wydawnictwo PSOUU.

Punkty ECTS (1 pkt – 25-30 godz. pracy studenta)

RODZAJ ZAJĘĆ	GODZINY
Godziny kontaktowe	15
Zapoznanie się ze wskazaną literaturą	5
Przygotowanie do egzaminu (zaliczenia)	10
Razem = 30 godz. = 1 ECTS	